

**POLSKIE
RADIO**

Studio Koncertowe Polskiego Radia im. Witolda Lutosławskiego

STANISŁAW MONIUSZKO IN MEMORIAM

Koncert w roku 150. rocznicy śmierci kompozytora

Solidarni z Ukrainą

**ORKIESTRA
POLSKIEGO
RADIA**
w Warszawie

95

dwójka
POLSKIE RADIO

Niedziela, 13 listopada 2022, godz. 19.00

Małgorzata Trojanowska

sopran

Agnieszka Zińczuk

mezzosopran

Jacek Szponarski

tenor

Leszek Lorent

perkusja

Orkiestra Polskiego Radia w Warszawie

Monika Wolińska

dyrygent

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Narodowy
Instytut
Muzyki
i Tańca

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach programu „Muzyka” realizowanego przez Narodowy Instytut Muzyki i Tańca.

Realizacja koncertu pod patronatem Polskiego Wydawnictwa Muzycznego w ramach programu TUTTI.pl promującego wykonawstwo muzyki polskiej.

Stanisław Moniuszko (1819–1872)

Marsz żałobny Antoniego Orłowskiego
na orkiestrę

Ignacy Zalewski (*1990)

Requiem in memoriam Stanisław Moniuszko
na 3 głosy, perkusję i orkiestrę
z wykorzystaniem szkiców Marcina Błażewicza

[PRAWYKONANIE]

Requiem aeternam

Kyrie

Graduale

Sequentia: Dies Irae

Lacrimosa

Lux Aeterna

In Paradisum – Marcin Błażewicz in memoriam

przerwa ok. 20 minut

Mieczysław Karłowicz (1876–1909)

Rapsodia Litewska op. 11
poemat symfoniczny, ed. Leszek Polony

Zygmunt Noskowski (1846–1909)

Perły Moniuszkowskie –
15 pieśni na orkiestrę

Stanisław Moniuszko

Polonez koncertowy A-dur
na orkiestrę symfoniczną

Hasło zamieszczone w *Encyklopedii muzycznej* (PWM, Kraków 2002) poświęcone Antoniemu Orłowskiemu jego autorka, Barbara Chmara-Żaczekiewicz, kończy słowami:

„Na mszy żałobnej w intencji Orłowskiego 20.03.1861 w kościele Augustianów w Warszawie wykonano *Requiem* Luigiego Cherubiniego i fortepianowego **marsza Orłowskiego w instrumentacji i pod dyktando Stanisława Moniuszki**”. Wiemy o tym z treści nekrologu zamieszczonego w warszawskiej „Gazecie Codziennej” (nr 77 z dnia 21.03.1861).

W taki sposób polskie środowisko muzyczne uczciło pamięć urodzonego w 1811 w Warszawie, zmarłego 11 lutego 1861 w Rouen we Francji skrzypka, pianisty, dyrygenta i kompozytora. Był on autorem utworów orkiestrowych, kameralnych, fortepianowych, pieśni, a także dzieł wokально-instrumentalnych, oper i baletów. Jeden z nich (*Złota gałązka*, premiera w Teatrze Narodowym 18.09.1830) został pochwalony przez Chopina.

Starszy o 8 lat od Moniuszki Orłowski w drugiej połowie lat dwudziestych XIX wieku śpiewał w chórze ojców pijarów. Przyszły twórca opery narodowej między 1827 a 1830 rokiem uczył się w gimnazjum prowadzonym przez pijarów. Czy mieli okazję poznać się wówczas i zaprzyjaźnić? Być może przeszkodę stanowiła spora różnica wieku. Edukację muzyczną młody Moniuszko odbył pod okiem Augusta Freyera – cieszącego się wzięciem organisty, zarazem pedagoga, wówczas jeszcze studenta Józefa Elsnera w Szkole Głównej Muzyki. Antoni Orłowski także uczył się u Elsnera, który przy jego nazwisku napisał: „bardzo wielkie zdolności”. W sierpniu 1830 Orłowski udał się w podróż do Niemiec, Austrii, a następnie Francji. Moniuszko w tym samym roku przeniósł się wraz z rodzicami z Warszawy do Mińska. Późniejsze berlińskie studia (1837–1840), lata wileńskie, a od jesieni 1858 warszawskie nie sprzyjały wzajemnym kontaktom z Antonim Orłowskim, który w listopadzie 1831 rozpoczął studia w Paryżu. W 1832 osiadł na stałe w Rouen. Miał okazję spotykać się z Chopinem. W 1834 wspólnie występowali. We francuskiej prasie można znaleźć podziękowania składane na ręce Orłowskiego za liczne koncerty, z których dochód przeznaczony był na rzecz ubogich oraz polskich emigrantów. Wieści te zapewne docierały do pozostającej w rosyjskiej niewoli ojczyzny. W 1858 Moniuszko znalazł się po raz pierwszy w Paryżu. Czy doszło wówczas do spotkania z Antonim Orłowskim?

Msza żałobna 20.03.1861 w kościele św. Marcina (oo. augustianów) w Warszawie z muzyką Cherubiniego i *Marszem c-moll* samego Orłowskiego,

opracowanym na orkiestrę przez Moniuszkę, była jego pożegnaniem oraz podziękowaniem za patriotyczną postawę. W wydanym pod redakcją Ryszarda Daniela Goliańka tomie *Moniuszko Compendium* (PWM 2020), w rozdziale o muzyce instrumentalnej, Julia Gołębiowska zauważa, że „instrumentacja współgra z żałobnym charakterem kompozycji. Główną rolę formotwórczą pełni temat oparty na opadających krokach półtonowych, który prowadzony jest w trójgłosie w partiach klarnetu, fagotu i wiolonczeli. W dalszym jego przebiegu stopniowo dołączają kolejne instrumenty, tworząc quasi-polifoniczną strukturę. W Triu wyeksponowane są z kolei instrumenty dęte blaszane – rogi, trąbki i puzony – tradycyjnie kojarzone z muzyką żałobną”. Miłosz Kula we wprowadzeniu do przygotowywanego przez PWM źródłowo-krytycznego wydania dzieła zauważa, że „miarą warsztatowej zręczności Moniuszki jest umiejętność osiągnięcia ekspresji marsza żałobnego nie środkami rytmicznymi – konwencjonalnymi w tego typu kompozycjach – lecz instrumentacyjnymi i kolorystycznymi”.

Przypadającą 4 czerwca tego roku 150. rocznicę śmierci twórcy opery narodowej Towarzystwo Miłośników Muzyki Stanisława Moniuszki zamierzało uczcić poświęconym swojemu patronowi dziełem zamówionym u Marcina Błażewicza. Pracę nad *Requiem in memoriam Stanisław Moniuszko* przerwało nagłe odejście kompozytora (5.04.2021). Przypomnę, że urodził się 28.02.1953 w Warszawie. Los sprawił, że *Requiem* pisane dla Moniuszki okazało się niedokończonym *Requiem* dla siebie samego. Pozostawione szkice Towarzystwo powierzyło **Ignacemu Zalewskiemu** – kompozytorowi urodzonemu 21.09.1990 w Lublinie, absolwentowi Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina, na którym w latach 2009–2014 studiował kompozycję pod kierunkiem prof. Marcina Błażewicza, a w latach 2012–2013 dyrygenturę u prof. Marka Pijarowskiego. Materiały niedokończonej kompozycji stały się drogowskazem dla stworzenia dzieła nowego. Nie powstała zatem rekonstrukcja pierwotnego zamysłu Marcina Błażewicza, ale utwór oparty na zasygnalizowanych wątkach tematycznych. Ogólne założenie formy wynika z cyklu mszy żałobnej, choć – zgodnie z intencją Błażewicza – nieumuzycznionego w całości. *Requiem* dzieli się na dwie rozległe części. W pierwszej w pozornie nieuporządkowany sposób wykorzystane zostały szkice zmarłego kompozytora. Druga - „In Paradisum. In memoriam Marcin Błażewicz” - to całkowicie oryginalna muzyka Ignacego Zalewskiego. Utwór

jest hołdem składanym Stanisławowi Moniuszce, ale siłą rzeczy jest także upamiętnieniem profesora Marcina Błażewicza.

Pierwsze szkice poematu symfonicznego **Rapsodia litewska op. 11 Mieczysława Karłowicza** powstały na początku 1906 w Warszawie. Pracę nad utworem kompozytor kontynuował podczas letniego pobytu w Zakopanem. Ostateczne wyczelowanie partytury odbyło się jesienią owego roku w Lipsku. Karłowicz przybył miasta do znanego z tradycji handlowych oraz muzycznych aby odbyć kurs dyrygencki. Jego uczestnicy mieli do dyspozycji znakomitą orkiestrę lipskiego Gewandhausu. Jej dyrektorem muzycznym od 1895 był Artur Nikisch. On właśnie wprowadzał swoich podopiecznych w tajniki sztuki dyrygenckiej.

W liście z 27.10.1906 do Bolesława Domaniewskiego Karłowicz donosił: „Koncertów dużo, zapowiedziane są rzeczy ciekawe, a mam też prawo wstępu na próby przedwstępne (jedna publiczna) do Gewandhausu. Na kurs Nikischa chodzę. Pod względem pedagogicznym kursom tym dużo można zarzucić, gdyż prowadzone są bez planu i konsekwencji. Praktycznie jednak bardzo dużo można się nauczyć. Już przez tych kilka lekcji, które się odbyły, dowiedziałem się sporo tajników techniki dyrygowania”. Niewykluczone, że kontakt ze świetnym zespołem i jego wybitnym szefem artystycznym miał wpływ na dopracowanie szczegółów znakomitej partytury.

Ważne informacje o utworze przynosi list pisany z Lipska 24.10.1906 do Adolfa Chybińskiego, znakomitego polskiego muzykologa: „Niech mi Pan wierzy, że przy każdym nowym utworze, który rozpoczynam, mam zapał i wiarę, iż ten właśnie odpowie w pełni moim zamiarom i mojemu ‘credo’. Przy każdym ukończonym czuję dotkliwie, że droga jeszcze niezmiernie daleka, może bezkresna! I wszystkie myśli odbiegają od rzeczy skończonej, ażeby rzucić się na nowy projekt, by go wcielić bez dawnych błędów i usterek. [...] Dziś stoję znowu w punkcie, o jakim wyżej pisałem, gdyż wykończyłem kompozycję, którą nazwę prawdopodobnie ‘Rapsodią litewską’. Staralem się zakląć w nią cały żal, smutek i niewolę wiekuiłą tego ludu, którego pieśni w dzieciństwie brzmiały [...]. Czy i o ile mi się udało choć cząstkę z tego, co wisi roztopione w powietrzu każdego kątką tych stron, wlać w formy utworu orkiestrowego, tego osądzić nie mogę”.

Znawcy folkloru wskazują na pieśni białoruskie jako źródło wielu wątków kompozycji, m.in. pięknego tematu kołysankowego i następującej po nim myśli tanecznej. Bo też *Rapsodia litewska* dla Karłowicza była muzycznym powrotem

do krainy dzieciństwa i młodości, do leżącego obecnie w granicach Białorusi Wiszniewa, w którym przyszedł na świat 11 grudnia 1876.

Powstanie około 1903 **Perel Moniuszkowskich Zygmunta Noskowskiego** było ukoronowaniem trwających pół wieku kontaktów kompozytora z muzyką twórcy opery narodowej. Już w dzieciństwie miał okazję poznawać pieśni ze *Śpiewników domowych*. Dbali o to jego rodzice – notariusz Józef Łada-Noskowski oraz pochodząca z francusko-niemieckiego, spolonizowanego pod koniec XVIII wieku arystokratycznego rodu Amelia de Salis. „Bo jeżeli piękne poezje połączone piękną muzyką zdolne są otworzyć sobie wstęp do ucha i serca najmniej muzycznego, to nawet słabsza muzyka, która się mniej szczęśliwie uda, przy poezji celującej, zyszcze dla siebie pobłażanie, a to co jest narodowe, krajowe, miejscowe, co jest echem dziecinnych naszych przypomnień, nigdy mieszkańcom ziemi, na której się urodzili i wzrosli, podobać się nie przestanie” – pisał Moniuszko, dając świadectwo wielkiej skromności oraz patriotycznej postawy w opublikowanym w 1842 w „Tygodniku Petersburskim” prospekcie do prenumeraty pierwszego, wydanego w następnym roku, *Śpiewnika domowego*.

Być może przypadająca w 1902 roku 30. rocznica śmierci autora *Strasznego dworu* stanowiła impuls do ujęcia 15 pieśni Moniuszki w formę orkiestrowego *potpourri*. Dziełem tym Noskowski wrócił do lat dzieciństwa. Jako młody chłopiec zabierany był przez rodziców do opery. Zauroczenie dziełami scenicznymi Moniuszki okazało się impulsem do podjęcia decyzji o własnej drodze twórczej. Najpierw poznał *Halkę* (premiera 1.01.1858), *Flisę* (premiera 24.09.1858), a następnie *Hrabinę* (premiera 7.02.1860). Dzieł Moniuszki słuchał potem już samodzielnie, a nawet miał okazję uczestniczyć w ich wykonywaniu. 22.01.1865 jako skrzypek wziął udział w premierze kantaty *Widma* Moniuszki, czyli muzycznej interpretacji drugiej części *Dziadów* Adama Mickiewicza. Wydarzenie miało miejsce w Salach Redutowych Teatru Wielkiego podczas koncertu zorganizowanego przez Marię Kalergis. Po ukończeniu w 1867 Instytutu Muzycznego, w którym pod okiem Apolinarego Kątskiego uczył się gry na skrzypcach, Noskowski przez dwa lata grał w orkiestrze kierowanego przez Stanisława Moniuszkę Teatru Wielkiego w Warszawie. Kompozytora poznał bliżej, kiedy to jego opinia zadecydowała o opublikowaniu 23.12.1865 w „Tygodniku Ilustrowanym” (z ilustracją Wojciecha Gersona) kolędy *Witaj gwiazdka złota* ze słowami Stanisława

Rzętkowskiego. Muzykę (do tekstu innego, zawierającego akcenty patriotyczne) napisał w 1861. Po latach wspominał przełomowe dla jego dalszego rozwoju spotkanie z Moniuszką w 1865. Ten właśnie rok został przyjęty jako początek jego działalności twórczej.

W twórczości **Stanisława Moniuszki** najjaśniejszym blaskiem błyszczy skomponowany przed 1866 **Polonez koncertowy A-dur** na orkiestrę symfoniczną. Obok *Uwertury fantastycznej Bajka* jest jednym z nielicznych symfonicznych dzieł autora *Halki*. Podobny uroczysty styl reprezentuje napisany w 1869 *Polonez obywatelski F-dur*, powstały na otwarcie Sali Ratuszowej gmachu Magistratu miasta Warszawy spalonego w 1863.

Stanisław Moniuszko nie zapominał o polonezie także w twórczości operowej. W III akcie *Halki* w jego rytmie rozgrywa się scena z udziałem chóru i orkiestry (*Po nieszpórach przy niedzieli*), w *Strasznym dworze* w polonezowych frazach Miecznik wylicza pożądane cnoty kawalera, który chciałby poprosić o rękę jedną z jego córek, w *Hrabinie* wspomnieniom Chorążego w pierwszej scenie III aktu towarzyszy polonez przeznaczony na zespół wiolonczel. W *Verbum Nobile* w rytmie narodowego tańca Marcin śpiewa arię *Dam ci ptaszka*. To tylko niektóre przykłady obecności poloneza w operach Moniuszki. Znacznie mniejsze znaczenie mają jego salonowe w charakterze polonezy na fortepian. Wśród nich wyróżnia się zbiór *Sześciu polonezów* wydany po raz pierwszy w Wilnie w 1846. Ostatni z nich stał się potem symbolizującym wolną ojczyznę, wspomnianym już *Polonezem Pan Chorąży* w operze *Hrabina*. Chociaż koncertowy z nazwy, *Polonez A-dur* także mógłby być ozdobą opery lub baletu, składa się bowiem z szeregu obrazów poruszających wyobraźnię każdego choreografa.

Marek Zwyrzykowski

Małgorzata Trojanowska sopran

Absolwentka dwóch specjalności Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina – dyrygentury chóralnej oraz śpiewu solowego w klasie prof. Ewy Iżykowskiej-Lipińskiej. Warsztat wokalny kształciła również podczas kursów wokalnych z wybitnymi śpiewakami, m.in.: A. Garancją, O. Pasiecznik, I. Kłosińską, M. Rzepką. Laureatka wielu konkursów wokalnych i stypendiów artystycznych: Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Prezydenta Miasta Elku, Marszałka Województwa Podlaskiego.

for. Michał Heller

Od 2007 roku współpracuje z Zespołem Muzyki Dawnej *Diletto* Anny Moniuszko, z którym wykonała wiele dzieł oratoryjnych i operowych. Współpracowała ze znakomitymi zespołami i ich dyrygentami: W. Kłosiewiczem, K. Garstką, D. Runtzem, M.J. Błaszczukiem, B. Akiki, R. Kłoczka, V. Kiradjievem, J. Salwarowskim, Cz. Grabowskim, J. Swobodą, J.M. Zarzyckim, P. Wijatkowskim, A. Klockiem, M. Kluczyńską, Z. Gracą, A. Sosnowskim, M. Wolińską, N. Athineosem.

Jej repertuar obejmuje partie operowe, m.in.: Serpina w *La serva padrona* G. B. Pergolesiego, Dydona w *Dydonie i Eneaszu*, Tytania w *The Fairy Queen* H. Purcella; Lisetta w *Il Cavaliere per amore* N. Picciniego; Hrabina w *Weselu Figara*, Donna Anna w *Don Giovannim*, Pamina w *Czarodziejskim flecie*, Fiordiligi w *Cosi fan tutte*, Bastienne w *Bastien i Bastienne* W.A. Mozarta, Almirena w *Rinaldo* G. F. Haendla; Hanna w *Strasznym dworze*, tytułowa Halka w operze S. Moniuszki, Mimi w *La Boheme* G. Pucciniego, Arsena w *Baronie cygańskim* J. Straussa.

Kilkakrotnie uczestniczyła w prawykonaniach utworów współczesnych kompozytorów polskich: Z. Krauzego, T. Trojanowskiego, M. Nagnajewicza, G. Bogdana. Ma w swoim dorobku również nagrania płytowe: rekonstruowanych dzieł dawnych kompozytorów polskich – „Dawni mistrzowie – nowo odkryci” (dyr. A. Moniuszko), mszy S. Ziemianowskiego (dyr. A. Olaszewska), pieśni i arii W.A. Mozarta (M. Krassowski – fortepian), pieśni pasyjnych z zespołem wokalnym Pro opere (dyr. E. Rafałko).

W sierpniu 2020 ukazała się jej płyta „Głos duszy” z utworami sakralnymi, nagrana wspólnie z Rafałem Sulimą (organy). Nagrane zostały również wspomniane: *Psalmy dla niezłomych* na sopran, chór i orkiestrę kameralną G. Bogdana pod dyr. kompozytora oraz *Stabat Mater* M. Nagnajewicza z chórem dziecięcym i orkiestrą OiFP pod dyr. E. Rafałko. W 2021 nakładem wydawnictwa Acte Prealable ukazały się pieśni kompozytorów polskich do słów Kazimierza Przerwy-Tetmajera nagrane wspólnie z pianistą Robertem Maratem.

Agnieszka Zińczuk mezzosopran

Absolwentka Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina na kierunkach wokalnym i dyrygenturze chóralnej. Jako solistka śpiewała w Operze i Filharmonii Podlaskiej, Operze Śląskiej, Ośrodku Praktyk Teatralnych „Gardzienice”, Teatrze Wielkim Operze Narodowej. Współpracowała z Chórem Opery Podlaskiej, Narodowym Forum Muzyki, Warszawską Operą Kameralną. Jest współzałożycielką oraz członkinią zespołu muzyki dawnej Ribaldi.

Szczególnie dobrze czuje się w wykonawstwie muzyki nowej. Miała przyjemność prawykonywać dzieła kompozytorów młodego pokolenia, takich jak Hubert Źmudzki, Barbara Zach, Marcin Dominik Molski, Lena Michajłow, Bartosz Mularski, Franciszek Lewocki, Przemysław Kunda, Andrzej Szachowski, Noam Zylberberg, Jerzy Mączyński, Zofia Ilnicka, Boris Bezemer, Jan Lech. W roku 2022 wystąpiła na festiwalu Warszawska Jesień jako członkini Chopin University Modern Ensemble. Koncertuje jako solistka z zespołem Heroes Orchestra.

Poza sferą wokalną, prężnie działa w zakresie edukacji, prowadząc chór wielokulturowy Akademii Finansów i Biznesu Vistula, zespół wokalny Orion oraz chór Amici Canentes. Współpracuje z Akademią Chóralną, prowadząc warsztaty z grupowej emisji głosu dla warszawskich chórów. Jest twórczynią strony „Trening głosu”, gdzie dzieli się swoją wiedzą z zakresu emisji głosu.

foto. materiały promocyjne artysty

Jacek Szponarski tenor

Absolwent Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie prof. Ewy Iżykowskiej-Lipińskiej. Występuje jako solista w Polskiej Operze Królewskiej, Warszawskiej Operze Kameralnej, Operze Bałtyckiej, Studiu Koncertowym PR im. Witolda Lutosławskiego jak również w filharmoniach w Warszawie, Krakowie, Opolu. W dorobku artystycznym posiada role w operach m.in. W. A. Mozarta (Belmonte, Tamino, Ferrando, Don Ottavio), G. Donizettiego (Nemorino) P. Czajkowskiego (Leński), G. Verdiego (Alfred), S. Moniuszki (Stefan) B. Britten (Quint). Współpracuje z takimi reżyserami jak Jurij Aleksandrow, Jitka Stokalska, Michał Znaniecki, Ryszard Cieśla, Dariusz Paradowski oraz dyrygentami – Grzegorz Nowak, Janusz Przybylski, Marta Kluczyńska, Dawid Runtz, Rafał Janiak, Przemysław Neumann, Zbigniew Graca, Marcin Sompoliński.

Współuczestniczył również w prawykonaniach: kantaty scenicznej *Stabat Mater* Ignacego Zalewskiego w roli Piłata w Studiu Koncertowym Polskiego Radia im. Witolda Lutosławskiego podczas Festiwalu Nowe Epifanie 2018, monodramu operowego *The End of Al Capone* Michaela Schelle jako Al Capone (UMFC w Warszawie), kantaty da camera do słów Juliana Tuwima *Kwiaty polskie* Anny Ignatowicz-Glińskiej (Lublin).

Reprezentował kulturę polską na prestiżowych festiwalach zagranicznych – Melody of Yangtze River 2018 (Wuhan/Chiny) czy Festival Baroque d’Auvergne 2019 oraz 2021 (tourne/Francja). W skład jego dyskografii wchodzi: „Ave Maria”, „Stanisław Moryto in memoriam” (nominacja Fryderyki 2021), „Stabat Mater – Ignacy Zalewski”, „Moniuszko: Pieśni. vol. 7”.

Leszek Lorent perkusja solo

W 2008 ukończył z wyróżnieniem Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie. Kształcił się również w Conservatoire Nationale Supérieur Musique et Danse de Lyon w mistrzowskiej klasie prof. Jeana Geoffroy'a. W latach 2006–2009 uczestniczył w kursach interpretacji nowej muzyki w Estonii (Tallin). Jest laureatem krajowych i międzynarodowych konkursów. Występuje na festiwalach: Warszawska Jesień, Festiwal Aujourd'hui Musiques w Perpignan, Flaneries Musicales w Remis, Festiwal Novelum w Tuluzie, Warszawskie Spotkania Muzyczne, Festiwal Tradycji i Awangardy Muzycznej Kody, Świętokrzyskie Dni Muzyki.

Jako solista występował z Polską Orkiestrą Radiową, Orkiestrą Teatru Wielkiego w Warszawie, Orkiestrą Filharmonii Świętokrzyskiej, Sinfonią Iuventus, Orchestre Perpignan Méditerranée, Orkiestrą Narodowego Forum Muzyki.

Artysta otrzymał stypendia: Prezesa Rady Ministrów, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Banku Société Generale, Funduszu Popierania Twórczości ZAiKS, stypendium Młoda Polska, Stypendium dla Wybitnych Młodych Naukowców Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W 2015 oraz 2017 roku został uhonorowany nagrodą Rektora Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina za działalność artystyczną i naukową.

Leszek Lorent ma na swoim koncie prawykonania dzieł wielu współczesnych kompozytorów, m.in.: Marcina Błażewicza, Dariusza Przybylskiego, Ignacego Zalewskiego, Tomasza Opalki, Miłosza Bembinowa. Specjalizuje się w wykonywaniu utworów multiperkusyjnych oraz dzieł teatru instrumentalnego. Jako specjalista tej dziedziny sztuki bierze udział w wielu konferencjach i sesjach badawczych w kraju i za granicą, zasiada w jury konkursów muzyki współczesnej. Z jego inspiracji powstało kilkadziesiąt kompozycji przeznaczonych na perkusję, w tym dzieła na perkusję solo i orkiestrę.

Jest autorem monografii naukowych. Jego artykuły z pogranicza muzyki i filozofii były publikowane w piśmie warszawskich uczelni artystycznych

„Aspiracje”, w „Zagadnieniach Naukoznawstwa” PAN oraz w wielu innych wydawnictwach naukowych w Polsce i za granicą. Referaty naukowe autorstwa Lorenta (ponad 25) były prezentowane na ogólnopolskich i międzynarodowych konferencjach i seminariach organizowanych m.in. przez Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina, Politechnikę Warszawską, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Polską Akademię Nauk, Międzynarodowe Kursy Kompozytorskie „Synthetis”. Jego dorobek fonograficzny obejmuje kilkanaście albumów na których występuje jako solista i kameralista.

Monika Wolińska dyrygent

Swoją wszechstronną edukację artystyczną rozpoczęła w wieku sześciu lat. Ukończyła trzy kierunki studiów: skrzypce, prowadzenie zespołów wokально-instrumentalnych (Akademia Muzyczna w Bydgoszczy), oraz dyrygenturę symfoniczno-operową w klasie prof. Ryszarda Dudka (Akademia Muzyczna w Warszawie). Uczestniczyła w kursach mistrzowskich, prowadzonych m.in.

przez Kurta Masura, Pierre’a Bouleza, Antoniego Wita i Gabriela Chmurę. W 2015 roku ukończyła Podyplomowe Studia Ogólnomenedżerskie na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego.

Jako dyrygentka zadebiutowała w 2004 roku na Festiwalu Muzycznym w Lucernie, pracując pod okiem Pierre’a Bouleza. Przez wiele lat w charakterze asystentki współpracowała z Maestro Jerzym Semkowem, a w sezonie 2007/2008 asystowała prof. Krzysztofowi Pendereckiemu. Monika Wolińska jest wielką propagatorką muzyki współczesnej. Występowała wielokrotnie na festiwalu „Warszawska Jesień” oraz koncertach z cyklu „Generacje”. W latach 2013–2017 była dyrektorem artystycznym „Festiwalu Muzyki Współczesnej im. Wojciecha Kilara”.

W 2014 poprowadziła premierę widowiska muzyczno-historycznego Universa – Opera Otwarta Jana A.P. Kaczmarka, utworu napisanego z okazji Jubileuszu 650-lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego. W 2019 premierę wielkiego

widowiska Rapsodia Śląska Jana A.P. Kaczmarka, dla uczczenia 100-lecia Powstań Śląskich. W październiku 2014 roku poprowadziła w Filharmonii Gorzowskiej koncert z udziałem jednego z najwybitniejszych barytonów naszych czasów, Thomasa Hampsona, który na zaproszenie Moniki Wolińskiej po raz pierwszy wystąpił w Polsce.

Monika Wolińska jest Profesorem Nadzwyczajnym Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie, gdzie prowadzi klasę dyrygentury symfoniczno-operowej oraz od 2019 pełni funkcję kierownika katedry Wydziału Dyrygentury Symfoniczno-Operowej. Jest również autorką książki o wielkim polskim dyrygencie Stanisławie Wiślockim, zatytułowanej „Stanisław Wiślocki – dyrygent i pedagog”.

W latach 2003–2009 współpracowała z Orkiestrą Symfoniczną Akademii Muzycznej w Warszawie. W sezonie 2007/2008 pełniła funkcję stałego dyrygenta Polskiej Orkiestry Sinfonia Iuventus. W 2012 ukazała się nagrana z Orkiestrą Sinfonia Varsovia debiutancka płyta Moniki Wolińskiej, zawierająca komplet poematów symfonicznych Eugeniusza Morawskiego. Płyta otrzymała znakomite recenzje i została nominowana do nagrody Fryderyk. W latach 2013–2017 Monika Wolińska była dyrektorem artystycznym i dyrygentem Orkiestry Filharmonii Gorzowskiej, z którą w listopadzie 2015 nagrała płytę „Bronisław Kaper/Jan A.P. Kaczmarek – Spotkanie”.

W czerwcu 2017 roku znalazła się w finałowej szóstce dyrygentek z całego świata, wyłonionych w drodze konkursu, spośród 161 kandydatek, otrzymując zaproszenie do programu 2017 Hart Institute for Women Conductors, w Operze w Dallas. W 2020 została odznaczona przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego medalem Zasłużony Kulturze Gloria Artis, a w 2011, odznaką honorową Zasłużony dla Kultury Polskiej. Prowadzi aktywną działalność koncertową na scenach całego świata, współpracując z wieloma orkiestrami Europy, Azji i Ameryki. Sztukę dyrygencką Moniki Wolińskiej bardzo trafnie określił David Dubal po koncercie w nowojorskiej Carnegie Hall, zwracając uwagę na jej „wielką wrażliwość i niesamowite wycucie brzmienia instrumentów w orkiestrze”. Występ Moniki Wolińskiej w Carnegie Hall zakończył się ogromnym sukcesem oraz owacją na stojąco i był pierwszym w historii koncertem, podczas którego za pulpitem dyrygenckim stanęła Polka.

Orkiestra Polskiego Radia w Warszawie

Historia orkiestry w Polskim Radiu sięga roku 1934. Chcąc wypełnić czas antenowy muzyką i wzorując się na innych europejskich radiofoniach, dyrekcja Polskiego Radia zdecydowała o powołaniu własnych chórów i zespołów muzycznych. Najważniejszym z nich stała się Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia w Warszawie, stworzona przez Grzegorza Fitelberga. Budując repertuar nowego zespołu położono duży nacisk na dokumentowanie kultury muzycznej we wszystkich jej wymiarach – klasyki symfonicznej, muzyki estradowej i utworów najnowszych. Dzięki wymianie z zagranicznymi rozgłośniami, orkiestra odgrywała także ważną rolę w promowaniu polskiej muzyki na forum międzynarodowym.

W 1945, po pożodze wojennej, Stefan Rachoń – dyrygent i skrzypek, stworzył w Warszawie Orkiestrę Polskiego Radia, od tego momentu rozpoczyna się historia naszego Zespołu. Orkiestra pod dyktando Stefana Rachonia nie tylko organizowała koncerty, ale także dokonywała wielu nagrań, również na potrzeby Telewizji Polskiej. Przez trzydzieści lat większość repertuaru stanowiła wówczas muzyka popularna i rozrywkowa.

W połowie lat 70. w profilu artystycznym orkiestry zaczęły zachodzić istotne zmiany. Kierujący nią w latach 1976–1980 Włodzimierz Kamiński konsekwentnie wprowadzał nowy repertuar, dążąc do przekształcenia Zespołu w orkiestrę symfoniczną. Jego pracę kontynuowali Jan Pruszek (1980–1988) oraz Mieczysław Nowakowski (1988–1990).

W 1990, za kadencji Tadeusza Strugały (1990–1993), jako Polska Orkiestra Radiowa, Zespół rozpoczął próby i koncerty w nowej siedzibie – Studiu Koncertowym Polskiego Radia im. Witolda Lutosławskiego.

Lepsze warunki pracy i osiągnięty wysoki poziom artystyczny pozwoliły za kadencji dyrektora artystycznego Wojciecha Rajskiego (1993–2006) z powodzeniem organizować zagraniczne podróże koncertowe Zespołu (Francja, Włochy, Szwajcaria, Szwecja, Czechy, Holandia, Luksemburg, Austria, Hiszpania, Niemcy, Łotwa). Wszędzie tam Orkiestra promowała muzykę polską, otrzymując pozytywne recenzje miejscowych krytyków.

W latach 2007–2015 zespołem kierował Łukasz Borowicz. Za jego kadencji tradycją stało się rozpoczynanie kolejnych sezonów artystycznych koncertowym wykonaniem nieznanymi lub zapomnianymi polskimi operami. Wśród nich znalazły się m.in. *Maria Statkowskiego*, *Flis*, *Verbum nobile Moniuszki*, *Monbar* czyli *Flibustierowie Dobrzyńskiego*, czy *Zemsta za mur graniczny Noskowskiego*.

W 2015 dyrektorem artystycznym orkiestry został Michał Klauza. Dynamika rozwoju profesjonalizmu wykonawczego wiąże program Zespołu z realizowaniem podstawowej misji Polskiego Radia, toteż muzyka polska stanowi główny nurt jego działalności.

Kolejne sezony, zgodnie z wieloletnią tradycją, rozpoczynały się koncertowymi wykonaniami dzieł wokalnie-instrumentalnych polskich kompozytorów – zamówionymi przez dyrekcję Programu 2 Polskiego Radia: *Zélis i Valcour*, czyli *Bonaparte w Kairze Ogińskiego*, *Powrót syna marnotrawnego Nowowiejskiego*, *Szarlatan* czyli *wskrzeszenie umarłych Kurpińskiego*, *Hagith Karola Szymanowskiego*, której wykonanie zostało zarejestrowane na płycie (za tę właśnie płytę Orkiestra Polskiego Radia w Warszawie otrzymała nagrodę FRYDERYK 2020 w kategorii Album Roku – Muzyka Oratoryjna i Operowa) oraz *Hrabina Stanisława Moniuszki*. Za kadencji Michała Klauzy Polskie Radio wydało też pierwsze w historii fonografii nagrania utworów symfonicznych Henryka Warsy: *Maalot*, *Szkiele miejskie*, *Koncert na fortepian i orkiestrę* oraz *I Symfonię*. Zostały one wykonane na podstawie partytur odkrytych przez wdowę Elżbietę Wars pod koniec lat 90. W 2019 roku Zespół nagrał *Msze Stanisława Moniuszki* zgodnie z oryginalnym zapisem kompozytora tj. z udziałem orkiestry. Za płytę z nagraniem mszy Stanisława Moniuszki Orkiestra otrzymała w grudniu 2020 roku Nagrodę Stowarzyszenia Wydawców Katolickich FENIKS 2020 w kategorii Muzyka Chrześcijańska Klasyczna.

Orkiestrą Polskiego Radia w Warszawie z wielkim powodzeniem dyrygowali między innymi: Jerzy Maksymiuk, Jacek Kaspszyk, Antoni Wit, Jan Krenz, Tadeusz Strugała, Jose Maria Florencio, Marek Moś, Paweł Przytocki, Andrzej Straszynski, Christian Vásquez, Mikhail Agrest, Daniel Raiskin, Jonathan Brett, Amos Talmon, Murad Annamamiedow, Christoph Campestrini, Daniel Inbal, Guillaume Touirmaire.

Zespół może pochwalić się znakomitymi wykonaniami koncertowymi oraz nagraniami z udziałem wybitnych solistów, między innymi: Iwony Hossy, Izabelli Kłosińskiej, Aleksandry Kurzak, Olgi Pasiecznik, Anny Lubańskiej, Ewy Podleś, Jadwigi Rappé, Małgorzaty Walewskiej, Piotra Beczały, Tomasza Koniecznego, Mariusza Kwietnia, Artura Rucińskiego, Krzysztofa i Jakuba Jakowiczów, Konstantego Andrzeja Kulki, Bartosza Koziaka, Rafała Kwiatkowskiego, Mariusza Patyry, Dominika Połońskiego, Tomasza Strahla, Łukasza Długosza, Rafała Blechacza, Charlesa Richarda-Hamelina, Krzysztofa Jabłońskiego, Piotra Palecznego, Piotra Orzechowskiego, Dang Thai Sona.

Ostatnie 30 lat działalności to okres, gdy do głównych zadań Zespołu włączono realizację nagrań płytowych z polską muzyką symfoniczną i operową. Okazją były najczęściej ważne rocznice np. w sezonie 2008/2009 przypomniano i spopularyzowano operę Maria Romana Statkowskiego. W kolejnych latach orkiestra przygotowała i przypomiała współczesnej publiczności również inne zapomniane arcydzieła muzyki np. Bezdomną jaskółkę Szymona Łaksa w oryginalnej francuskiej wersji językowej, czy operę Monbar czyli Flibusterowie Ignacego Feliksa Dobrzyńskiego. Płyta CD Muzyka kompozytorów polskich XVIII i XIX wieku w wykonaniu Orkiestry Polskiego Radia w Warszawie pod dyktando Michała Klauzy uzyskała nominację do nagrody FRYDERYK 2020 w kategorii Album Roku – Muzyka Symfoniczna

Nagrana płyta z solowym udziałem Dominika Połońskiego, otrzymała nagrodę FRYDERYK 2007. Dla uczczenia 100. rocznicy urodzin i 40. rocznicy śmierci Grażyny Bacewicz zostały nagrane i wydane jej trzy koncerty skrzypcowe oraz opera radiowa Przygoda króla Artura. Radiowe rejestracje utworów Andrzeja Panufnika pod dyktando Łukasza Borowicza zostały wydane na czterech płytach, a w styczniu 2015 uhonorowane nagrodą International Classical Music Award (ICMA).

Orkiestra Polskiego Radia w Warszawie z powodzeniem gra również muzykę rozrywkową i filmową. Koncertowała i nagrywała między innymi z zespołami Perfect, De Mono. Z orkiestrą wystąpili: Zbigniew Wodecki (album

Zbigniew Wodecki Mitch&Mitch zdobył status „Złotej Płyty”), Krzysztof Herdzin, Adam Sztaba, Henryk Miśkiewicz, Janusz Stokłosa, Michał Urbaniak. Od kilkudziesięciu lat Orkiestra bierze udział w Krajowym Festiwalu Polskiej Piosenki w Opolu. W roku 2020 Orkiestra wzięła udział w nagraniu płyty CD 95 lat Polskiego Radia wykonując nowe aranżacje Krzysztofa Herdzina i Adama Sztaby piosenek wybranych w plebiscycie słuchaczy Polskiego Radia na najpiękniejszą piosenkę 95-lecia.

Ważną częścią działalności Orkiestry jest muzyka filmowa. W ciągu ostatnich lat zespół nagrał między innymi muzykę Antoniego Komasy Łazarkiewicza do filmu Filipa Bajona *Kamerdyner*. Płyta CD z muzyką do tego filmu otrzymała nagrodę FRYDERYK 2019 w kategorii Muzyka ilustracyjna. Orkiestra nagrała również muzykę Antoniego Komasy Łazarkiewicza do filmu *Obywatel Jones* w reżyserii Agnieszki Holland. Film ten otrzymał Złote Lwy na 44. Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni w 2019. Od lat Orkiestra Polskiego Radia w Warszawie wykonuje koncerty z muzyką filmową w tym między innymi monograficzne koncerty poświęcone twórczości filmowej Wojciecha Kilara i Hansa Zimmera, a także tematyczne koncerty muzyki filmowej jak na przykład wykonanie najbardziej popularnych utworów polskiej muzyki filmowej podczas koncertu finałowego Lata z Radiem 2019.

Orkiestra wielokrotnie występowała na koncertach w ramach renomowanych festiwali i konkursów: Festiwal Witolda Lutosławskiego „Łańcuch”, Międzynarodowy Festiwal „Szalone Dni Muzyki”, Wielkanocny Festiwal Ludwiga van Beethovena, Międzynarodowy Konkurs Wiolonczelowego im. Witolda Lutosławskiego, finał krajowych eliminacji Konkursu Eurowizji „Młody Muzyk Roku”, Festiwal Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień”, Laboratorium Muzyki Współczesnej, Warszawskie Spotkania Muzyczne, Festiwal Muzyki Oratoryjnej „Musica Sacromontana”, Krajowy Festiwal Polskiej Piosenki w Opolu.

29 maja 2019 zespół, po trzech dekadach działalności jako Polska Orkiestra Radiowa, wrócił do swojej historycznej nazwy i obecnie funkcjonuje jako Orkiestra Polskiego Radia w Warszawie. Orkiestra Polskiego Radia w Warszawie jest obecnie jedynym zespołem artystycznym w strukturze narodowego nadawcy radiowego – Polskiego Radia S.A.

Orkiestra Polskiego Radia w Warszawie

Michał Klauza dyrektor artystyczny

I skrzypce

Marcin Markowicz
– koncertmistrz
Sylvia Knap
Anna Lemiszka
Stanisław Dziąg
Walentyna Musij-
Hołubowska
Magdalena Błaszczyk
Michał Jarmuła
Kamila Szalińska-Bałwas
Elżbieta Grande
Marta Grott
Monika Chmielewska
Dominika Wojcieszuk

II skrzypce

Wojciech Kondrat
Jan Doleżyczek
Joanna Pawlak
Małgorzata Szabrańska
Ewa Chojnowska
Magdalena Dąbek-Kaniuga
Izabela Zasztowt
Marta Orzęcka
Mariusz Kielan
Urszula Ziemniewicz

altówki

Urszula Rudnik
Magdalena Krawczyk
Jacek Stanisławiak
Andrzej Kupczyk
Marta Więclawska-Tkaczyk
Wiktoria Dettlaff
Agnieszka Jarzęcka

wiolonczele

Mateusz Błaszczak
Marianna Sikorska
Katarzyna Stasiewicz
Adam Bytof
Tomasz Słowikowski
Paweł Jarzęcki

kontrabasy

Adam Bogacki
Andrzej Gubernat
Jarosław Jekielek
Cyprian Komza
Tomasz Prawdzik

flety

Kinga Pancierz
Anna Włodarska-Szetela
Anna Mocarska

oboje

Joanna Kucharski-
-Żmijewska
Urszula Bielicka
Krzysztof Kit

klarnety

Piotr Thieu-Quang
Adam Eljasiński
Marcin Woźniak

fagoty

Michał Wawrzyniak
Michał Żagan

waltornie

Michał Kanawka
Kamil Karaszewski
Tomasz Kłoś
Mariusz Bulicz

trąbki

Tomasz Chmielarz
Robert Filipek

puzony

Ewa Harasimiuk *
Mateusz Markiewicz *
Sylwester Bondyra *

tuba

Lubomir Mulik *

kotły

Lukasz Piotrowski

instrumenty perkusyjne

Olga Przybył *
Zofia Przybył *
Krzysztof Niezgodą *

harfa

Agata Galik-Sosnowska *

inspektor orkiestry

Jan Doleżyczek

inspektor grupy dętej

Zenon Kitowski

bibliotekarz

Ewelina Wojciechowska

obsługa techniczna

Paweł Krasnodębski

* muzyk doangażowany

kierownik produkcji koncertu: Bożena Mieczkowska
redakcja: Maciej Łukasz Gołębowski
łamanie i przygotowanie do druku: Magdalena Chłopkiewicz
wydawca: Orkiestra Polskiego Radia w Warszawie
00-977 Warszawa, ul. Z. Modzelewskiego 59
tel.: 22 645 51 12

Informacje o koncertach odbywających się
w Studiu Koncertowym Polskiego Radia
im. Witolda Lutosławskiego można
znaleźć w internecie pod adresem:
www.studianagran.com.pl
